

VARÁZSKAPU

Óvoda

Nevelési Program
2010

TARTALOMJEGYZÉK

Felülvizsgálati nyilatkozat	3
Bevezető gondolatok	3
1. Óvodánk bemutatása	3
1.1. Tagintézmények	3
1.2. Óvodai csoportok	4
1.3. Óvodaképünk	4
1.4. Gyermekképünk	4
2. Alapelveink	5
3. Nevelési céljaink	5
4. Nevelési feladataink	6
4.1. Egészséges életmódra nevelés	6
4.2. Az érzelmi nevelés és a szocializáció	7
4.3. Az anyanyelvi-, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása	8
5. Tevékenységünk keretei	9
5.1. Évszakok	9
5.2. Óselemek	9
5.3. Jeles napok, ünnepek, néphagyományok	10
5.4. Óvodai élet megszervezése	10
6. Óvodánk tevékenységrendszer	11
6.1. Játék	11
6.2. Tanulás	12
6.3. A külső világ tevékeny megismerése	13
6.4. Mozgás	15
6.5. Vers, mese	16
6.6. Ének, zene, énekes játékok	17
6.7. Rajzolás, mintázás, kézi munka	18
6.8. Munka jellegű tevékenységek.....	19
7. Német nemzetiségi nyelvi nevelés programja	20
8. Angol nyelvtanulás	21
9. Sajátos nevelési igényű gyermekek integrációja	21
10. Óvodánk kapcsolatrendszere	22
11. Garanciáink	23
11.1. Személyi feltételek	23
11.2. Tárgyi feltételek	23
12. Ellenőrzés, értékelés	23
Felhasznált irodalom	25
Ajánlott irodalom	26

FELÜLVIZSGÁLATI NYILATKOZAT

A helyi nevelési programunk eddigi nevelési gyakorlatunk és az „Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja” alapján született meg. Felülvizsgálatára, módosítására és kiegészítésére az alapprogram változása, ill. a kompetencia alapú programcsomag bevezetése miatt került sor.

A felülvizsgálat és módosítás során figyelembe vettük a 137/1996.(VI.28) Korm. rendelet, valamint a komplex kompetencia alapú óvodai programcsomagot.

Az alapprogram módosítása koherens a kompetencia alapú óvodai programcsomaggal, így az alapprogram változtatásain kívül figyelembe vettük és beillesztettük a kompetencia alapú programcsomagot bevezető csoportok gyakorlatban szerzett tapasztalatait.

A program:

- *Törvényességi szempontból:* kiegészül Az óvodai nevelés országos alapprogramjában foglalt módosításokkal **(piros színnel)**.
- *Formai szempontból:* a programból töröltük azokat a részeket, melyek folyamatosan változnak, vagy túlhaladtak.
- *Tartalmi szempontból:* Kiegészítettük a kompetencia alapú komplex óvodai programcsomag és bevezető óvodapedagógusok ajánlásaival **(kék szín)**.

Bevezető gondolatok

A bonyhádi óvodák 1978-ban szakmai, gazdálkodási és munkáltatási szempontból önállóvá váltak, majd 1999-től részben önálló gazdálkodást folytattak.

2008-ban létrejött a Bonyhádi Oktatási Nevelési Intézmény – BONI – melynek egyik intézmény egysége lett a Varázskapu Óvoda.

A közös múlt alapjaiban egységes szakmai szemléletet eredményezett, amelybe sikerült jól beilleszteni az egyes óvodák eltérő helyzetéből adódó sajátos arculatát.

Fő törekvésünk mindig az volt, hogy a gyakorlati próbát kiállt szakmai értékeket megőrizzük, az új elképzeléseket saját meggyőződésünkön átszűrve törekedjünk az óvodai nevelés gyermekközpontú belső egyensúlyára.

A gyermekek nevelését elsősorban a család jogának és kötelességének tekintjük.

1. Óvodánk bemutatása

A Varázskapu Óvoda részben önálló költségvetéssel a BONI intézményegységeként működik. Pénzügyi- gazdálkodási feladatait a BONI-n keresztül a Bonyhád Városi Önkormányzat Gazdasági Ellátó Szervezete látja el. / 58/1999./IV.29./ Önk. hat./

1.1. Tagintézmények

• Malom óvoda	Bonyhád, Széchenyi tér 3. - német nemzetiségi
• Vackor óvoda	Bonyhád, Perczel M. út 27.
• Szélkakasos óvoda	Bonyhád, Perczel M. út 27/A. - német nemzetiségi
• Pitypang óvoda	Bonyhád, Rákóczi út 31.
• Ficánka óvoda	Bonyhád, Fáy ltp. 21-egy csoport német nemzetiségi
• Napsugár óvoda	Bonyhád - Majos V. utca 28.
• Liget óvoda	Bonyhád, Bolyai út 7.
• Kakasd óvoda	Rákóczi út 253. - német nemzetiségi óvoda
• Kisdorog óvoda	Kossuth út 188. - német nemzetiségi óvoda
• Kisvejke óvoda	Petőfi út 52. - német nemzetiségi óvoda
• Izmény óvoda	Fő út 152.
• Játszóház óvoda	Váralja, Kossuth u. 118. - német nemzetiségi óvoda

1.2. Óvodai csoportok

Az óvoda nagyságrendjét – így a csoportszámot is - 1994 óta évente határozatban állapítja meg a képviselőtestület.

Az alapító okirat alapján a Bölcsőde is a BONI Varázskapu Óvoda Intézmény Egységének része.
Az óvodai program benyújtója a Varázskapu Óvoda Nevelő testülete.

1.3. Óvodaképünk

Óvodánk a közoktatási rendszer szakmailag önálló nevelési intézménye, a családi nevelés kiegészítője, a gyermek 2,5 – 3. életévétől az iskolába lépésig. **Biztosítja az óvodáskorú gyermek fejlődésének és nevelésének optimális feltételeit.**

Az óvoda funkciói: óvó-védő, szociális, nevelő-személyiségfejlesztő. **Az óvoda közvetetten segíti az iskolai közösségben történő beilleszkedéshez szükséges gyermeki személyiségvonások fejlődését.**

Az óvoda pedagógiai tevékenységrendszere és tárgyi környezete segíti a gyermek környezettudatos magatartásának kialakulását.

Az óvoda esztétikus, biztonságos környezetével szeretetteljes, a másságot elfogadó, bizalmat árasztó, melegséget sugárzó légkörével, elsősorban a szabad játék és a mozgás biztosításával készíti fel a gyermekeket az iskolai életmódra.

A gyermekek és a szülők elégedettségét mérlegelve, a gyermekek érdekeit figyelembe véve alakítjuk óvodánkban az életünket, melyhez az itt dolgozók hivatásszeretete, a szülők tisztelete, egymás megbecsülése párosul.

Csoportjaink általában vegyes életkorú csoportok. A szülői igények és óvoda lehetőségeit figyelembe véve homogén és részben osztott csoportokban is dolgozunk.

Személyes példamutatással alapozzuk meg a **környezettudatos** szemléletet és magatartást.

A nemzeti kisebbséghez tartozó gyermekek óvodai nevelésben, **biztosítjuk a nyelvi nevelést, a multikulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét.**

Biztosítjuk a migráns gyerekek önazonosságának megőrzését, ápolását, erősítését, az interkulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét, az emberi jogok és alapvető szabadságjogok védelmét.

1.4. Gyermekképünk

Olyan gyermekeket szeretnénk nevelni, akik harmonikus mozgással, fejlett kommunikációs készséggel, beszédkészséggel rendelkeznek.

Megismerő funkcióik kifejezettek, érzelmi életük kiegyensúlyozott, érdeklődők, kezdeményezők.

Szociális magatartásuk alkalmassá teszi őket az iskolai élet megkezdésére.

Nevelőmunkánkkal elősegítjük, hogy környezetét és hagyományait ismerő és tisztelő, embertársait szerető felnőttekké váljanak.

Erkölcsei normákkal rendelkező, egészséges életvitelű, környezettudatos és környezetvédő viselkedésű gyermekeket szeretnénk nevelni.

2. Alapelveink

Óvodánkban a gyermekeket tisztelet, elfogadás, szeretet, megbecsülés és **bizalom** övezi; **személyes, bensőséges kapcsolat, gondoskodás** és különleges védelem illeti meg. Szemléletünk gyermekközpontú, **befogadó (inkluzív pedagógia), minden gyermek számára egyenlő hozzáférést biztosító**, az óvodapedagógia sajátos eszközeivel törekszünk az esélyegyenlőség biztosítására, a hozott hátrányok kompenzálására.

Az óvodában komplex nevelés folyik, az ismeretek tapasztalati úton történő megszerzéséhez segítjük hozzá a gyermeket.

A nevelésben alkalmazott pedagógiai intézkedések a gyermek személyiségéhez igazodnak.

A nevelés lehetővé teszi és segíti a gyermek személyiségfejlődését, egyéni **készségeinek**, képességeinek kibontakoztatását.

Gyermekeink számára biztonságot nyújtó és következetes, ám rugalmasan kezelt szokásrendszert alakítunk ki.

A gyermek tevékenységeinek szervezése során biztosítjuk a játék elsődlegességét.

Integrált nevelés keretében oldjuk meg a többi gyerekekkel együtt nevelhető sajátos nevelési igényű valamint a beilleszkedési-, a magatartási nehézségekkel küzdő, a hátrányos és **halmozottan hátrányos helyzetű** gyermekek differenciált fejlesztését.

Az alapelvek érvényesítése során kiemelten figyelembe vesszük a játék, az érzelmek, az erkölcs meghatározó szerepét.

Törekszünk a kialakult pedagógiai értékek megőrzésére.

3. Nevelési céljaink

Az óvodánkba járó gyermekek sokoldalú, harmonikus fejlődésének, a gyermeki személyiség kibontakoztatásának elősegítése, az életkori és egyéni sajátosságok, az eltérő **érési, fejlődési ütem** figyelembe vételével (ideértve a különleges gondozást igénylő gyermek ellátását is).

A gyermeki aktivitás, motiváltság, kíváncsiság ébrentartása és kielégítése, a kreativitás előtérbe helyezése és a kompetenciaérzés kialakítása, fenntartása.

Célunk, olyan gyermekeket nevelni, akik:

- pozitív énképpel, önbizalommal rendelkeznek,
- nyitottak, önállóak és aktívan tevékenykednek,
- testileg és lelkileg egészségesek
- szociálisan érettek
- kíváncsiak, érdeklődők, jól motiváltak,
- elfogadóak, megegyezésre képesek,
- alapvető emberi normák szerint viselkednek
- problémahelyzetben megoldást találnak
- bátran kommunikálnak
- *igénylik a csoporttal való együttműködést is*

4. Nevelési feladataink

A gyermek testi és lelki szükségletei egyénenként változóak, a nevelés feladata ezek kielégítése. Változatos, élményekben gazdag óvodai életet biztosítunk gyermekeink számára, melyben:

- testi szükségleteiket kulturáltan kielégíthetik
- barátságos légkör veszi körül őket, biztonságban érzik magukat
- a mozgáshoz és a játékhoz elegendő hely, idő, és eszköz áll rendelkezésre
- a légkör beszélgetésre, mesélésre ösztönöz
- ének, zene és tánc nélkül nem múlik el nap
- az önkifejezés vizuális eszköztára rendelkezésre áll
- átéli a közösséghez tartozás örömét
- a gyermeki kíváncsiság korszerű tanulásszervezési eljárásokkal találkozik

4.1. Egészséges életmódra nevelés

Az óvodai élet megszervezése keretül szolgál az *egészségtudatos magatartás megalapozásához*, egészséges életvitel szokásainak gyakorlásához. Elősegíti a megfelelő életritmus kialakítását, melynek során az állandóan ismétlődő tevékenységek biztos igazodási pontokat jelentenek a gyermek számára, így nő a biztonságérzete.

Az óvoda **egészséges és biztonságos környezete** óvja és védi a gyerekek egészségét, hozzájárul a gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez.

A testi szükségletek, a mozgásigény kielégítése elősegíti a gyerekek testi- szellemi fejlődését, a testápolás - táplálkozás- öltözködés szokásai a fenti célokat egyénileg alapozzák.

Alapvető cél a megfelelő életvitel, az egészséges életmód iránti igény, az adekvát és rendszeres életritmus és a megfelelő napirend kialakítása.

Feladatunk:

A gyermek testi fejlődésének segítése:

- a gyermek gondozási és testi szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése
- a gyermek testi képességeinek; a harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése
- a gyermek egészségének védelme, edzése, **óvása, megőrzése**
- az egészséges életmód, a testápolás, az egészségmegőrzés szokásainak alakítása, belső igénnyé fejlesztése
- megfelelő szakemberek bevonásával speciális gondozó, prevenció és korrekció testi, **lelki** nevelési feladatok ellátása.
- a családi és óvodai gondozás összhangjának megteremtése.
- a pihenés, az alvás egyéni eltéréseinek figyelembe vétele

Egészségvédelem, edzés

Az egészségvédelem óvodánkban a tiszta környezet biztosítását, a higiénés szabályok betartását, a megfelelő megvilágítást, a gyakori szellőztetést, a beteg gyermekek elkülönítését, a levegőztetés és mozgás megfelelő arányának, a gyermekek különféle edzésének (levegő, víz, nap), és a mentálhigiéné biztosítását jelenti.

Egészséges környezet

Az egészséges környezet megteremtése az óvoda belső tereiben, ill. az udvaron egyaránt fontosak. A csoportszobák *játékai és eszközei mobilak, variálhatóak, biztosítják a párhuzamos tevékenységek zavartalanságát.*

A megfelelő számú és sokféle udvari játszószer, játéktereink biztosítják a változatos mozgást, a sokféle tevékenységet gyermekeink számára.

A kritikus időszakban (UV riadó) gyermekeink csak az árnyékos udvarrészen tartózkodnak.

A fejlettség mutatói óvodáskor végén

- Az egészséges életmód szokásai megjelennek a gyermek tevékenységeiben: tisztálkodás, öltözködés, étkezés.
- Eszközhasználata biztonságos.
- Önállósága megfelelő, saját szükségleteit képesek felismerni és kielégíteni.
- Igényli a rendet saját személyével és környezetével szemben, képes rendet rakni.
- *Vannak ismeretei arról, hogy a környezeti hatások közül, mi hat előnyösen, ill. hátrányosan egészségi állapotára.*

TÁMOP - átfogó intézményfejlesztés keretében az „Egészségtudatos magatartásra nevelés témahetének programja”.

4.2. Az érzelmi nevelés és a szocializáció

A család, a gyermek és az óvoda kapcsolata már az óvodába lépés előtt elkezdődik. A gyerekek beszkoktatása szülei bevonásával, a család, a gyermek igényeire, szükségleteire figyelő magatartással történik.

Lehetőséget teremtünk arra, hogy a családban növekvő kisgyermek megismerje az új környezetet, az ott dolgozó felnőtteket, szüleivel együtt részt vegyen óvodai rendezvényeken, még az óvodába lépés előtt.

A szocializáció szempontjából különös jelentőségűek a közös élmények, közös tevékenységek. Ezek során alapozódnak meg az erkölcsi tulajdonságok, fejlődik tovább az akaratú élet, alakul ki a társadalmi együttélés szokás- és normarendszere.

A társas kapcsolatok alakulásának legfőbb eszközei a közös tevékenységek, főként a játék és a mikro-csoportos tanulás, a közösen elvégzett feladatok. Megelőzik és fejlesztik a későbbi iskolai együttműködést, erősítik az alkalmazkodóképességet.

Az óvodás gyermek magatartását érzelmi befolyásolják, ezeken keresztül lehet hatni rá. A jót és szépet mindenben észrevenni, arra rácsodálkozni képes gyermek együtt érzővé, embertársait és környezetét óvó-védő felnőtté válik.

Baráti kapcsolatok kialakítására és megtartására ösztönözzük a gyerekeket, mintát adunk a konfliktusok feloldásához azzal a céllal, hogy később önállóan is képesek legyenek megoldást találni.

A közösségi nevelés alapelve, hogy a gyermek, mint önálló személyiség megtalálja a helyét a közösségben, hogy igényévé váljék a csoporttal való együttműködés; ugyanakkor, ha arra van szüksége, egyedül is tevékenykedhessen.

Empátiával, toleranciával és nagy türelemmel fordulunk a hátrányos helyzetű, **halmozottan hátrányos helyzetű**, SNI-s gyerekek felé, egyéni igényük és szükségletük szerint segítjük fejlődésüket, szocializációjukat. Megfelelő szakemberek közreműködésére is szükség van a felzárkóztató, fejlesztő munkában.

Feladatok

- Szeretetteljes, barátságos, **érzelmi biztonságot nyújtó, kiegyensúlyozott**, elfogadó óvodai – és csoportlétkört **biztosítani** minden kisgyermek számára.
- A felnőttek magatartása és bánásmódja bizalmat, szeretet, odafigyelést, törődést sugározzon.
- A felnőtt mintaadó magatartása segíti a társas együttműködés fejlődését, a gyerek – gyerek közötti elfogadó – segítő viszony kialakulását.
- A szülő és a gyerek tiszteletén alapuló, a gyerek igényeihez és szükségleteihez igazodó „szülő” beszoktatást kövesse aktív, sok közös élményen és tevékenységen nyugvó együttnevelés a szülővel, nagyszülővel.
- A közös élmények erősítsék az összetartozás érzését, a barátságok ápolása fejlessze a gyerekek szociális érzékenységét, és emellett én tudatának alakulását, teret engedve önérvényesítő törekvéseinek is,
- A **szokás- és normarendszer** adjon az együttéléshez nyugodt, családi, derűs keretet, segítse elő a gyermek akaratú tulajdonságainak fejlődését

- *Az óvodapedagógus a felkínálás mellett legyen képes a szokásrendszer működtetésére is, mindez nyugodt légkörben történjék.*
- A közösség normáinak betartása mellett valósuljon meg az odafigyelés az egyéni testi-lelki szükségletekre, **a különbözőségek elfogadására.**
- Forduljunk figyelemmel a hátrányos helyzetű, az eltérő szocializációs környezetből érkező gyerekek beilleszkedésére, a nevelésükben adódó problémák megoldására, az esélyegyenlőség óvodai eszközökkel történő megvalósítására.
- **Ismertessük meg a gyermekkel szűkebb és tágabb környezetét, amely a szülőföldhöz való kötődés alapja.**

A fejlettség mutatói óvodáskor végén

- Érzelmeit képes megfelelő módon kinyilvánítani, képes mások érzelmeit értelmezni, arra megfelelő módon reagálni.
- Viselkedésében egyaránt megjelenik a közösséghez való tartozás és az ön-érvényesítés.
- Társas kapcsolataiban érdeklődők, nyitott; baráti kapcsolataiban elfogadó, alkalmazkodó, segítőkész.
- Kisebb társaihoz való viszonyukban az óvó, védő attitűd érvényesül.
- Önbizalma fejlett, önértékelése reálishoz közelítő, a konfliktushelyzeteket igyekszik önállóan megoldani.
- Képes alkalmazkodni másokhoz, a változó körülményekhez és egyre több szabályhoz.
- Késleltetni tudja szükségletei kielégítését.
- *Képes a másságot elfogadni és tolerálni.*

4.3. Az anyanyelvi-, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

A kommunikáció a gyermek alapvető szüksége. Az aktív, beszélgetős nyelvi légkör felébreszti és fenntartja a beszédkedvet, folyamatos kommunikációra serkenti.

Értő figyelemmel figyelünk a gyermek beszédére, reagálunk kérdéseire, kéréseire. Beszédünk, kommunikációnk modell- és példaértékű.

A gyermek fejlődésének alappillére, hogy a felnőtt szoros interakciós kapcsolatban legyen vele.

A beszéd és a gondolkodás fejlődése egymással szorosan összefüggnek – így különösen odafigyelünk a beszédhátrányban lévő gyerekek fejlődésére, fejlesztésére.

Az értelmi képességek fejlődésének alapja a gyermek természete kíváncsisága. Fejlesztése különféle tevékenységekben (elsősorban játékban), az egyéni- és életkori sajátosságok figyelembe vételével - *egyéni, differenciált fejlesztés* -, változatos módszerekkel történik.

Az anyanyelvi-, értelmi nevelés feladatai

- **Az anyanyelvi nevelés valamennyi tevékenységi formában megjelenik.**
- **Az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés közben a gyermek természetes beszéd és kommunikációs kedvének fenntartására, ösztönzésére, a gyermek meghallgatására, a gyermeki kérdések támogatására és a válaszok igénylésére szükséges figyelmet fordítani.**
- A kommunikáció különböző formái – **beszélő környezet, helyes minta és szabálykövetítés (a javítgatás elkerülésével)** - támogassák az anyanyelv fejlődését.
- *A tapasztalati, saját élményű tanulás elsődlegességének biztosítása – érzékszervi megismerés; pontos, valóságghú észlelés.*
- A gyermek **meglévő tapasztalataira, élményeire, ismereteire** építve változatos tevékenységek, **további élmények** biztosítása, **gyakorlás különböző tevékenységekben és élethelyzetekben**

- Az értelmi képességek (érezkelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás) és a kreativitás fejlesztése,

A fejlettség mutatói óvodáskor végén

- Szívesen és sokat beszél, érthetően és folyamatosan kommunikál.
- Képes társait meghallgatni, beszédfigyelme kialakult.
- Érdeklődő, nyitott környezete iránt, elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról és környezetéről.
- Értelmi képességei, érzékelő és észlelő képességei fejlettek, tud térben és síkban tájékozódni.
- Képes a különféle gondolkodási műveletek alkalmazására (összehasonlítás, analízis-szintézis, következtetés, ok-okozati összefüggés, probléma megoldás)
- Megjelenik a tanulás alapját képező szándékos figyelem, fokozatosan növekszik figyelemének tartóssága
- Az önkéntelen bevézés és felidézés mellett megjelenik a szándékos felidézés, bevézés.
- A cselekvő - szemléletes és képi gondolkodás mellett az elemi fogalmi gondolkodás is kialakulóban van.

Kompetencia alapú nevelés

Óvodai nevelésünk fontos célja, a gyermeki aktivitás, motiváltság, kíváncsiság ébrentartása és kielégítése, a kreativitás előtérbe helyezése és a kompetencia érzés kialakítása, fenntartása, az egész személyiség fejlesztése, ideértve a pszichikus funkciókat, melyek alkalmassá teszik a gyermeket az alap kultúrtechnikák elsajátítására.

Az óvodában komplex nevelés folyik, a nevelési területek elméletileg differenciáltak, a gyakorlatban azonban egységet alkotnak.

A gyerekek fejlődése nem egyforma, képességszintjük egyéni, sajátos fejlődési mintázatot mutat. Ahhoz, hogy tudjuk, mely területeken kell fejlődnie a gyerekeknek, meg kell őt ismernünk és az adott állapotból kell kiindulni a fejlesztésnél. A különbözőségéből adódóan az átlaghoz igazodó általános fejlesztés helyett, a gyerekek fejlettségéhez igazodó fejlesztési stratégia lehet eredményes

A képességfejlesztés alapfeladat, a hangsúly a különböző módszerekkel történő egyéni fejlesztésen van. Azoknak a képességeknek a fejlesztése az elsődleges (értelmi, testi, kommunikációs, szociális), amelyek megalapozzák a kulcskompetenciákat, az óvoda-iskola átmenetet

Az óvodáskor szenzitív időszak, a képességnek elég gyakorlási lehetőséget, az idegrendszernek pedig kellő megerősítést kell kapnia a gyakorlás által, hogy a képesség ne vesszen el, és teljesen kialakuljon. A nevelő környezetnek dönti el, mire ad lehetőséget a gyerekeknek.

A valódi tudás az, amit a gyerek maga fejt meg és cselekvésen keresztül sajátít el, ezért fontos, hogy minél több tapasztalathoz jusson, élményeket élhessen át, természetes kíváncsiságát kielégíthesse.

A tanulás útja elsősorban a játékba integrált önkéntes és cselekvéses tanulás, mert játék az óvodáskorú gyermek legegyszerűbb pszichikus szükséglete, legfőbb élményforrása, személyiségfejlesztésének színtere, a tanulás, a készség- és képességfejlesztés leghatékonyabb módja.

5. Tevékenységünk keretei

5.1. Évszakok

Az évszakok periodikussága egyik keretét adja életünknek. Az évszakokhoz kötődő változások a természet és az ember közötti pozitív viszony kialakítását, a környezetet szerető, védő, óvó érzelmi viszonyulás erősítését segíti.

5.2. Öselemek

A kompetencia alapú programcsomagot bevezető csoportok választhatják a négy öselem (Levegő – Tűz – Víz – Föld) köré szervezett komplex élmény és tapasztalatszerzést.

5.3. Jeles napok, ünnepek, néphagyományok

A néphagyományok, a jeles napok, valamint az ünnepek a naptári évhez kapcsolódnak, óvodáinkban különböző módon jelennek meg.

5.4. Az óvodai élet megszervezése

A gyermek egészséges fejlődéséhez, fejlesztéséhez a napirend és a **hetirend** biztosítja a keretet a megfelelő időtartamú **párhuzamosan végezhető, differenciált tevékenységek tervezésével, szervezésével.**

A napirend igazodik a különböző tevékenységekhez és a gyermek egyéni szükségleteihez, valamint tekintettel van a helyi szokásokra, igényekre. A rendszeresség és az ismétlődések érzelmi biztonságot teremtenek a gyermeknek.

Az óvodai élet szervezésében a gondozásnak kiemelt szerepe van. Az óvodapedagógus a gondozás folyamatában is nevel, építi kapcsolatait a gyermekekkel, egyúttal segíti önállóságuk fejlődését együttműködve a gondozást végző többi munkatárssal.

A folyamatos és rugalmas napi- és hetirendet a csoport óvodapedagógusai alakítják ki. **Fontos a tevékenységek közötti harmonikus arányok kialakítása, szem előtt tartva a játék, ezen belül a szabad játék kitüntetett szerepét.**

KERETJELEGŰ NAPIREND JAVASLAT

IDŐ	GYERMEKI TEVÉKENYSÉGEK	
	ALAP	KIEGÉSZÍTŐ
6.00-	Gyermekek folyamatos érkezése Játék	Gondozás Önkiszolgálás Egészségügyi szokások gyakorlása
8.00-9.00	Játék	Folyamatos reggeli Önkiszolgálás Munka jellegű tevékenységek
9.00-10.30	Játék	Tanulás Játékba integrált tanulás Mindennapos testnevelés Kötelező foglalkozás, „Beszélgetőkör” (alkalmanként)
10.30-11.30	Játék az udvaron	Mozgás Tevékenységek a szabadban
11.30-13.00	Gondozás Étkezés	Munkajellegű tevékenységek
13.00-14.30	Pihenés, alvás	Mese - ének
14.30-17.30	Ébresztő Játék a csoportszobában vagy a szabadban A gyermekek folyamatos távozása	Önkiszolgálás Egészségügyi szokások gyakorlása Uzsonna Munkajellegű tevékenységek Mozgásos játékok

6. Óvodánk tevékenység rendszere

6.1 Játék

A játék az óvodás gyermek legfőbb alaptevékenysége, a nevelés egyik legfontosabb eszköze, pszichikus szükséglet, melynek mindennap visszatérő módon, hosszantartóan és lehetőleg zavartalanul ki kell elégülnie. A kisgyerek a külvilágból és saját belső világából származó tagolatlan benyomásait játékában tagolja. Így válik a játék kiemelt jelentőségű tájékozódó, **kreativitásukat fejlesztő és erősítő, élményt adó tevékenységgé.**

Híd a valóság és a képzelet között. A gyermek a játék során szerzi tapasztalatait, dolgozza fel élményeit.

A szokás- és szabályrend alakításánál figyelembe vesszük a csoport összetételét, fejlettségi szintjét, az év közbeni változásokat. *Nevelőmunkánk során törekszünk arra, hogy a gyermek maga is tudjon szabályokat meghatározni, azokat betartani.*

A gyermek számára az óvodapedagógus utánozható mintát ad a játéktevékenységre, majd amikor a **szabad játékfolyamat** már kialakult, bevonható társ marad, illetve **segítővé, támogatóvá**, ha szükséges kezdeményezővé lesz, ha a játékfolyamat elakad. A felnőtt jelenléte lehetővé teszi a gyerekek közötti játékkapcsolatok kialakulását is.

A csoportszokások alakítása szempontjából alapvető fontosságú, hogy a dajka valós partnere legyen az óvodapedagógusnak. A párhuzamos tevékenységek zavartalansága érdekében személye fontos és meghatározó.

A játék kialakulásának alapvető feltételei

Nyugodt, harmonikus és családi légkör, amelyben a gyermekek biztonságban érzik magukat. A játszóhelyek kialakítása a csoport összetételéhez igazodik, a különböző korú gyerekek együttes játéka során nagyon fontos, hogy az egyes játszócsoporthoz kellő hely álljon rendelkezésre. A napirendi tevékenységek közül a játékokra fordított idő napi 5-7 óra.

Az eszközök célszerűek, könnyen kezelhetőek legyenek, természetes anyagból is készülhetnek. A berendezések mobilitása, az eszközök és játékszerek széles köre biztosítsa, hogy a gyermekek a maguk kezdeményezte játékot saját elképzeléseik szerint alakíthassák, rendezhessék be a teret. Az elmélyült játék fontos feltétele, hogy kellő idő álljon a gyerekek rendelkezésére.

Az óvodában fontos a szabad játék túlsúlyának érvényesülése. A játék alapjául szolgáló élmények tekintetében *kapjanak egyre nagyobb teret a gyermekek saját élményei, az általa kezdeményezett játékok.*

A játék folyamatában az óvodapedagógus tudatos jelenléte biztosítsa az indirekt irányítás felelősségét.

Az óvodapedagógus játéktámogató tevékenysége

- Játékokra ösztönző légkör megteremtése
- Állandó és ideiglenes játszóhelyek
- *Játékterek kitágítása*
- *Udvar adta lehetőségek kiaknázása és kihasználása*
- *A gyermeki fantázia kibontakozását segítő anyagok, eszközök*
- *Támogató jelenlét, megszólíthatóság*
- A gyermek sokszínű játékát motiváló élményszerzési lehetőségek
- *Önállóság és szabad kezdeményezés a játékokban*

Az óvoda és az óvodapedagógus feladata, hogy megfelelő csoportlégkört, helyet, időt, eszközöket és élményszerzési lehetőségeket biztosítson a különböző **játékformákhoz:** a gyakorló játékokhoz, a szimbolikus - szerepjátékokhoz, konstruáló játékokhoz, a szabályjátékokhoz.

A fejlettség mutatói óvodáskor végén

- Szívesen kezdeményez játékot.
- Játékok kreatív, ötletes.
- Képes elmélyülten, kitartóan játszani.
- Ismeri és betartja a játékszabályokat.
- Alkalmazkodik társaihoz, képes együtt tevékenykedni.
- Törekszik konfliktusai önálló megoldására.
- Játékát a szituációnak megfelelő beszéddel kíséri.
- Bátran kommunikál, érzelmeit, gondolatait szóban is kinyilvánítja.
- Játékeszközökre vigyáz, játék után rendet rak.

6.2. Tanulás

Az óvodai tanulás tevékenységekben valósul meg, elsődleges célja: a gyermeki kompetenciák fejlesztése, az attitűdök erősítése és a képességek differenciált fejlesztése.

Óvodáinkban a tanulás jelentős részben utánzásos, spontán, *komplex tevékenység*, amely a gyermekek természetes kíváncsiságára és tevékenységvágyára épül, a **teljes személyiség fejlődését, fejlesztését támogatja. Az óvodai tanulás – hasonlóan a játékokhoz - élményekből táplálkozik.**

A tanulás feltétele:

- a gyermek cselekvő aktivitása,
- a közvetlen, sok érzékszervét foglalkoztató tapasztalás,
- **felfedezés lehetőségének biztosítása, kreativitásának erősítése.**

A tanulás lehetséges formái az óvodában:

- az utánzásos, minta- és modellkövetéses magatartás- és viselkedéstanulás (szokások alakítása),
- a spontán játékos tapasztalatszerzés;
- **a cselekvéses tanulás**
- a gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés;
- az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, **felfedezés**;
- a gyakorlati problémamegoldás;

A tanulás irányítása során, személyre szabott, pozitív értékeléssel segítjük a gyermek személyiségének kibontakozását.

A kötött foglalkozások gyakoriságát, tartalmát és napirendi helyét a csoportban, ill. a tagintézményben dolgozó óvodapedagógusok együttesen határozzák meg (testnevelés, ének-zene, beszélgető kör, stb..)

Az óvodai tanulás „módszertana” akkor korszerű, ha eléri célját: a tanulásban is kompetens gyereket nevel, amely képessé teszi őt az élethosszig tartó tanulásra.

Épít a gyermeki kíváncsiságra, felhasználja az aktivitását, értékeli a kreatív megoldásokat, a játékba integrált, cselekvéses gondolkodási formák lehetőségeit teremti meg, egyénhez mérten értékeli, örömteliséget biztosít, felhasználja a meglévő ismereteket, egyformán tartja jelentősnek a különböző képességeket, készségeket és a meglévő tudást, folyamatosan és fokozatosan várja el az együttműködést, a feladattartást és az irányíthatóságot.

A fejlettség mutatói óvodáskor végén

- A tanuláshoz szükséges képességei folyamatosan fejlődnek.
- Érzékelése, észlelése tovább differenciálódik.
- Megjelenik a szándékos bevésés és felidézés.
- Növekszik a figyelem tartalma, terjedelme, megosztása és átvitele.
- A cselekvő – szemléletes és képi gondolkodás mellett az elemi fogalmi gondolkodás is kialakulóban van.
- Nyitott érdeklődéssel készen áll az iskolába lépésre.

6.3. A külső világ tevékeny megismerése

A természeti és társadalmi környezet, környezetvédelem

Óvodánkban a külső világ tevékeny megismerésének kerete a négy évszak és/vagy a *kompetencia alapú programcsomag tématerveinek megfelelő négy őselem.*

A gyermek tapasztalatokat szerez a természeti és társadalmi környezetéről a saját élményű tanulás során. Eközben alakul pozitív érzelmi viszonyulása a természethez, az épített környezethez.

Megismeri a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok és **néphagyományok**, szokások, a **családi** és a tárgyi kultúra értékeit, megtanulja ezek szeretetét, védelmét is.

Az óvodai tevékenység szervezése a környezetben fellelhető, természetes módon meglévő, megjelenő matematikai összefüggések megláttatására irányul. A legtöbb matematikai tapasztalat a játékból és játékos jellegű egyéb óvodai tevékenységekből ered.

A gyerekek e szituációk aktív részesei, a tapasztalatszerzést a játék örömeivel, felfedező izgalmával élik át.

A tágabb és szűkebb környezet megismertetésével lehet elérni, hogy a gyermek tisztelje környezetét, és bátran alakítsa anélkül, hogy kárt okozna benne.

TÁMOP – saját fejlesztés keretében a „Jeles napok a környezeti nevelésben” program.

A tevékenység célja

- Érzelmileg legyenek nyitottak természeti, társadalmi, tárgyi környezetük iránt.
- *Fejlődjön környezetbarát gondolkodásmódjuk*, alakuljon környezettudatos magatartásuk
- *A tudás megszerzése iránti vágy, az érdeklődés felkeltése.*

Feladatok

- *Cselekvő, személyes ismeret és tapasztalatszerzés*
- *Lehetővé tenni a gyermek számára a környezet tevékeny megismerését (alkalom, idő, hely, eszköz)*
- Az adott tartalom *komplex feldolgozása* során a *gyermekek saját élményeinek*, spontán lehetőségeknek a felhasználása, megjelenítése a játékban
- *Az értelmi képességek fejlesztése során egyénhez igazodó differenciált fejlesztés*
- A környező világ felfedezése, tevékeny megismerése közben természetes módon valósul meg a beszéd, a kommunikációs készség fejlesztése.
- *Az óvodapedagógus a komplex óvodai programcsomagot ötlettárként használja a fejlesztés érdekében (4 őselem projektmódszer szerinti feldolgozása).*
- **Segítse elő a gyermek önálló véleményalkotásának, döntési képességeinek fejlődését, a kortárs kapcsolatokban és a környezet alakításában.**

Feltételek

Az óvoda belső és külső terei egyaránt alkalmasak a *helyszíni tapasztalatszerzésre*, melyek kiegészülnek *terepgyakorlatokkal*.

Az óvónő *kellő időt biztosít a megfigyelésekre, vizsgálódásokra, és kísérletezésre.*

A megismerés eszközrendszere a tartalomnak megfelelően folyamatosan bővül, változik. *A kompetencia alapú programcsomagot bevezető csoportokban az eszközrendszer bővülésében a családok is részt vállalnak (otthonról behozott lexikonok, tárgyak).*

A fejlettség mutatói óvodáskor végén

- Tudja személyi adatait (nevét, életkorát, lakcímét, szülei nevét, foglalkozását, óvodája nevét)
- Ismeri környezetét (természeti és épített)
- Ismeri a környezetében élő növényeket, állatokat, azok gondozását és védelmét
- Ismeri a testét, képes a testrészek differenciált megnevezésére, tudja az érzékszervek funkcióit
- *Megnevez különböző térhelyzeteket, irányokat, használja a névutókat*
- Ismeri az évszakokat, a hónapokat, a hét napjait és a napszakokat
- Felismeri a természet változásait, képes időjárási jelenségeket megnevezni, felismeri az öltözködés és az időjárás összefüggéseit
- Ismeri a környezetvédelmi szokásokat, magatartásában megjelenik a környezettudatosság
- Képes összehasonlítani, jellemző jegyeket kiemelni, rendezni, rendszerezni (gondolkodási műveletek)
- Megismerő funkciói fejlettek
- Képes térben, időben meghatározott keretek között tájékozódni
- Ismeretekkel rendelkezik a különböző emberi foglalkozásokról
- Gyakorlott a gyalogos közlekedés elemi szabályainak betartásában

- *Ismeretei vannak a régi idők életéről, a másfajta ember szokásairól, életéről, tevékenységéről.*
- Felismeri a mennyiségi, alaki, nagyságbeli és téri viszonyokat: alakul ítélőképessége, fejlődik tér-, sík- és mennyiség szemlélete.

Javasolt eszközök:

Projektor, televízió, DVD lejátszó, digitális kamera, digitális fényképezőgép, mikroszkóp, nagyító, földgömb, távcső, akvárium, terrárium, mérleg, tükrök

6.4 Mozgás

A mozgás az óvodáskorú gyermek alapvető szükséglete. A mozgás minden fejlesztés és fejleszthetőség alapja. Megbízható képet ad az idegrendszer fejlettségéről és kedvezően vissza is hat annak fejlődésére.

Fontos szerepe van a testi és lelki egészség megőrzésében, megóvásában. Felerősíti és kiegészíti a gondozás és egészséges életmódra nevelés hatását.

A torna, a mozgásos játékok fejlesztik a gyermekek természetes mozgását (járás, futás, ugrás, támasz, függés, egyensúlyozás, dobás) és mozgásos képességeit, mint az erő, ügyesség, gyorsaság, állóképesség, **társra figyelés**.

A mozgáskultúra fejlesztése mellett segítik a térben való tájékozódást, a helyzetfelismerést, a döntést és az alkalmazkodóképességet, valamint a személyiség akarati tényezőinek alakulását.

A tornának, játékos mozgásoknak, az **egészséges életmódot erősítő egyéb tevékenységeknek** teremben és szabad levegőn, eszközökkel és eszközök nélkül, spontán vagy szervezett formában az óvodai nevelés minden napján - **az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve - minden gyermek számára** lehetőséget kell biztosítani.

A mozgás célja és feladatai

- Testi és lelki egészség megőrzése és megóvása.
- Az egészséges testi fejlődés feltételeinek megteremtése.
- Mozgásos képességek fejlesztése, mozgáskultúra alakítása.
- A gyermek mozgásállapotának felmérése, egyénhez igazodó differenciált mozgásfejlesztés biztosítása.

Feltételek

Megfelelő hely, idő, eszköz biztosítása óvodán belül és kívül a gyermek mozgásigényének kielégítéséhez, mozgásos képességeinek fejlesztéséhez.

Lehetőség szerint az óvoda belső tereinek bevonása, terek kitágítása a mozgásfejlesztéshez.

A gyerekek minél többet mozoghassanak a szabadban. Mozgásos játékok bármikor szervezhetők.

Az óvodai tornaszobák, ill. az iskolák tornatermeinek igénybe vétele.

A fejlettség mutatói óvodáskor végén

- Teste arányosan fejlett, teherbíró.
- Mozgáskoordinációja és finommotorikája megfelelően fejlett.
- Szeret mozogni, kitartó a mozgásos játékokban, melyet önállóan is kezdeményez.
- Mozgása összerendezett, harmonikus.
- Testtudata kialakult, téri tájékozódása biztonságos.
- Az eszközöket biztonságosan használja.
- Betartja a szabályokat, fegyelme a mozgásos tevékenységek során megfelelő.
- Szívesen versenyez, egymás sikerének is tud örülni
- Mozgását, viselkedését, testi szükségletei kielégítését szándékosan irányítani képes.

Alap eszkörendszer

Tornaszerek: szőnyeg, szivacselemek és -idomok, zsámoly, bordásfal, tornapad, kötelek.
Kéziszerek: szalag, bot, babzsák, különböző labdák, karika. Kiegészítő eszközök: téglák, talpak, kéznyomok, fagyöngy, hinták, labda-medence, léptető henger, forgókúp, body-roll, Greifswald-tornaszer, akadálypálya-rendszer, Ayres eszközök, Tini – kondi, ejtőernyő

6.5. Vers, mese

A mondókák, dúdoló, versek ritmusukkal, a mozdulatok és szavak egységével érzéki-érzelmi élményeket adnak.

A mese életkorilag megfelel az óvodás gyermek szemléletmódjának és világképének. A belső képalkotás a gyermeki élményfeldolgozás egyik legfontosabb formája.

A mese, a vers, bábozás és a dramatikus játékok a gyermek érzelmi, értelmi és **erkölcsi** fejlődésének és fejlesztésének fontos segítői.

A mindennapos mesélés, **mondókázás és verselés** a kisgyermek mentális higiéniájának elmaradhatatlan eleme, a mesélővel való személyes kapcsolatban a gyermek nagy érzelmi biztonságban érzi magát.

Az irodalmi nevelés szoros összefüggésben áll az anyanyelvi neveléssel, zenével, énekkel, mozgásos játékokkal. **A gyermek saját vers- és mesealkotása, annak mozgással és/vagy ábrázolással történő kombinálása az önkifejezés egyik módja.**

Az óvodában a népi, **a klasszikus és a kortárs** irodalmi műveknek is helye van.

Célok, feladatok

- A vers és mese megszerettetése, az irodalom iránti igény felkeltése
- Az irodalmi alkotások segítségével a gyermek érzelmi, értelmi és erkölcsi fejlődésének támogatása, pozitív személyiségjegyek megalapozása.
- *A gyermek mentális higiéniájának fejlesztése (mindennapos mese, vers, mondókázás)*
- *Anyanyelvi és kommunikációs képességek fejlesztése a gyermekirodalom segítségével*
- *Az óvodapedagógus a komplex óvodai programcsomagot ötlettárként használja a differenciált fejlesztés érdekében.*

Feltételek:

A mindennapos mesélés, verselés csoportonként változó, a sajátos szokásoknak megfelelően. Az óvodapedagógus kifejező előadásmódja, az általa választott eszközök segítik a gyermek belső képalkotását.

A fejlettség mutatói óvodáskor végén

- Szívesen hallgat mesét és verset, igényli a mindennapi mesét
- Képes egyszerű meséket, történeteket szóban felidézni, bábbal, dramatizálással megjeleníteni
- Érti a megismert új szavakat, szófordulatokat, megfelelően használja azokat
- Irodalmi élményei megjelennek játékában

Alap eszkörendszer

Mesekönyvek, verseskönyvek, bábok, diafilmek, CD-k, meseillusztrációk, maskarák, fejdíszek, különböző ruhadarabok, textíliák, díszletek, paraván, gyertya, illóolajok, szőnyeg

6.6. Ének, zene, énekes játék

Az ének-zene és az ehhez kapcsolódó mozgás az óvodai mindennapok része. Spontán és szervezett foglalkozásként egyaránt megjelenik.

Az éneklés, a zenélés felkelti a gyermek zenei érdeklődését, formálja zenei ízlését, esztétikai fogékonyságát, felfedezi a dallam, a ritmus, a mozgás, a tánc szépségét, a közös éneklés örömét.

Az éneklés, **az ölbeli játékok, a népi gyermekdalok, énekes játékok**, a zenélés **örömet nyújtanak a gyermeknek, egyben felkeltik zenei érdeklődését, formálják zenei ízlését, esztétikai fogékonyságát.**

Az énekes népi játékok és az igényesen válogatott kortárs művészeti alkotások fontos eszközül szolgálnak a gyermek zenei képességeinek (a ritmus, éneklés, hallás, mozgás) és zenei kreativitásának alakításában.

A zenehallgatási anyag megválasztásánál az óvodapedagógus vegye figyelembe a nemzetiségi, etnikai kisebbségi nevelés esetében a gyermekek hovatartozását is.

Célok, feladatok:

- Az éneklés, zenélés megszerettetése
- Zenei képességfejlesztés, ízlésformálás
- A zene és a mozgás egységének átélése
- Zenei környezet megteremtése
- *Lehetőség a zenehallgatás ábrázoló tevékenységgel való összekapcsolására, ill. a zeneművek által keltett belső képek kifejezésének szóbeli megfogalmazására*
- A zenei anyanyelv megalapozása
- A nemzeti azonosságtudat fejlesztése, a népzenei hagyományok átörökítése
- *Az óvodapedagógus a komplex óvodai programcsomagot ötlettárként használja a differenciált fejlesztés érdekében. – pl. Játék – tánc, élet kiadvány, ill. a Zenevarázs használata*

Feltételek:

Az óvónő tiszta éneke, élvezetes előadásmódja, zenét kísérő mozgása mindenkor példaértékű. A felhasznált zenei anyagok válogatásakor az igényesség, és az életkori sajátosságok szempontjai érvényesülnek.

A fejlettség mutatói óvodáskor végén

- Örömmel énekel, kezdeményez dalos játékokat.
- Érti az egyenletes lüktetést, megkülönbözteti a ritmustól.
- Tud halkán, hangosan, gyorsan és lassan mondókát mondani, dalt énekelni, meg tudja különböztetni egymástól a magasabb és mélyebb hangokat.
- A jól ismert dalokat felismeri dúdolásról vagy hangszerről.
- Képes megkülönböztetni egymástól zörejeket, egymás hangját, zenei hangokat.
- Képes improvizálni egyszerű dalokat, mondókákat
- *Képesek klasszikus zenére mozgást improvizálni, ill. a zene által keltett érzések ábrázoló tevékenységben való megjelenítésére.*
- *Képesek a zene által keltett érzelmek szóbeli kifejezésre.*

TÁMOP - átfogó intézményfejlesztés keretében: „Együttműködési program a zeneiskolával”

Eszközrendszer:

Ritmushangszerek: dob, csörgődob, ritmusbot, ritmusfa, facintányér, csörgő, rumbatók, ritmustojás, triangulum. Dallamhangszerek: xilofon, metallofon, furulya ill. az óvónők hangszertudásától függően egyéb (hegedű, gitár, stb.). Egyéb hanghordozók és különböző eszközök.

6.7. Rajzolás, mintázás kézi munka

A gyermeki személyiségfejlődésnek fontos eszközei az örömteli alkotótevékenységek. Az ábrázolás különböző fajtái, mint a rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, kézi munka lehetőséget adnak **az önkifejezésre, a környezet esztétikai alakítására és az esztétikai élmények befogadására.**

A gyermeki alkotás a belső képek gazdagítására épül. E közben a gyermek különböző anyagokkal, **eszközökkel**, technikákkal, **eljárásokkal** ismerkedik meg. Maga a tevékenység - s ennek öröme - a fontos.

Célok, feladatok

- **A gyermekben alakuljon ki az igény az alkotásra**, képes legyen az önkifejezésre az ábrázolás eszközeivel.
- A gyermekek élmény és fantáziavilágának szabad kifejezése, tér, forma, színeképzetének gazdagítása, a szép iránti érzékük fejlesztése.
- A gyermeki alkotókedv kibontakoztatása, önkifejezésre motiválás
- A gyermekek megismertetése különböző technikákkal, melyek segítik a képi-plasztikai kifejezőképesség, komponáló-, térbeli tájékozódó- és rendezőképességek alakulását, a gyermeki élmény és fantáziavilág gazdagodását és annak képi kifejezését.
- Esztétikai fogékonyság fejlesztése, a szép iránti nyitottság, igényesség alakítása.
- A gyermeki alkotás tiszteletben tartása, a sémaadás kerülése, motiválás pozitív megerősítéssel.
- *Az örömteli alkotás összekapcsolása más tevékenységformákkal (vers, mese; ének, zene, mozgás...), élményszerzés újszerű technikák és eszközök segítségével.*
- *A komplex óvodai programcsomag tématerveinek ötlettárként való felhasználása.*

Feltételek

Állandó, nyugodt, jól megvilágított hely - elegendő idő - jó minőségű, elegendő mennyiségű, többfajta eszköz alapfeltétele az ábrázoló tevékenységnek. A festéshez, agyagozáshoz a gyerekek festőköpenyt, ill. festőinget használnak. Az élmény szolgálja az alkotó légkört, a belső motiváltság létrejöttét. *Az eszközök mindig legyenek elérhetőek a gyermek számára*, az ábrázoló tevékenység kötetlen formában valósul meg.

A fejlettség mutatói óvodáskor végén

- Biztonsággal, önállóan használja az ábrázolás és kézi-munka eszközrendszerét, technikáit.
- Szívesen, örömmel alkot, vesz részt közös munkában is.
- Gyönyörködik a létrejött alkotásokban, gondolatait, érzelmeit megfogalmazza.

Alapeszközrendszer

különböző vastagságú, felületű, méretű fehér és színes papírok, újságpapír, gombfesték, korong-tempera, flakonos festékek többféle technikához, eltérő vastagságú grafit és színes ceruzák, kréták különböző technikákhoz, ecsetek, ollók, ragasztók, hengerek, gyurma, agyag, gipsz, tű, cérna, fonalak, textíliák, természetes anyagok

6.8. Munka jellegű tevékenységek

A munka és a munka jellegű játékos tevékenységek (az önkiszolgálás, segítség az óvodapedagógusnak és más felnőtteknek, a csoporttársakkal együtt, értük, később önálló tevékenységként végzett alkalmi megbízások teljesítése, az elvállalt napi vagy egyéb munka, a környezet-, a növény- és állatgondozás stb.) a játékkal **és a cselekvő tanulással** sok vonatkozásban azonosságot mutat.

Örömmel és szívesen végzett aktív tevékenység, a közösségi kapcsolatok, a kötelességteljesítés alakításának eszköze, **a saját és mások elismerésére nevelés egyik formája**. Tevékenység közben átéli az önállóan, illetve az együtt végzett cselekvések örömét.

A munka jellegű tevékenység is tartalmaz játékos elemeket. Az önként vállalt feladatok, munkafolyamatok végzése során megéli a gyermek a közösségért való tevékenykedés örömét is, ami normák, értékek, szabályok kialakulásához vezet.

Célok, feladatok

- Az önmagáért és másokért végzett munkához való pozitív érzelmi viszony kialakítása.
- A munkavégzéshez szükséges **attitűdök** és képességek, készségek, tulajdonságok (mint például a kitartás, az önállóság, a felelősség, a céltudatosság) megalapozása, fejlesztése.
- A saját- és mások munkája eredményének megbecsülésére nevelés.
- Munkavégzés során feladattudat és felelősségérzet kialakítása.
- A felnőttek munkavégzése, munkához való viszonya pozitív például szolgál.

Feltételek

A változatos munkatartalom megfelelő méretű, célszerű eszköztára a gyermekek számára hozzáférhető helyen és mennyiségben megtalálható. A gyermeki munka az óvodapedagógustól tudatos pedagógiai szervezést, a gyermekkel való együttműködést és folyamatos **konkrét, reális, vagyis saját magához mérten fejlesztő** értékelést igényel. A közösségért végzett, vagy egyéb munka (környezet-, növény- és állatgondozás stb.) felnőtt jelenlétében történik, a felnőtt egyénre szabottan nyújt segítséget.

A fejlettség mutatói óvodáskor végén

- Örömmel vállalja, szívesen teljesíti a különféle munka jellegű megbízásukat.
- Természetessé válik, hogy segít másoknak, különösen a kisebbeknek
- Ügyesen használja a munkavégzés eszközeit, ismeri a munkafogásokat.
- Észreveszi a munkát, képes felnőtt jelenléte mellett a munkát önállóan megszervezni és elvégezni.
- Igényli és megteremti környezete rendjét.
- Szívesen dolgozik másokkal együtt.

Alapeszközrendszer

Gyermekméretű takarítószeresek, kerti szerszámok, locsolókannák, lombsöprűk, vödörök, kosarak, naposkötények, törülközők.

7. Német nemzetiségi nevelés

A kétnyelvű német nemzetiségi nevelés sajátos feladat intézmény egységünkben. Megvalósítása az anyanyelvű csoportok cél- és feladatrendszerét, azokat sajátos célokkal és feladatokkal kiegészítve, valamint „A nemzeti, etnikai kisebbség óvodai nevelésének irányelve” 32/1997. (XI. 5.) MKM rendeletet követve történik. A sajátos feladatot ellátó óvodánk környezete tükrözi a kisebbség kultúráját, életmódját, szokásait, hagyományait és tárgyi emlékeit.

Célok, feladatok

- A kisebbség nyelvének és kultúrájának megismertetése.
- A kulturális hagyományok átörökítése és fejlesztése az életkori sajátosságok és egyéni fejlettségnek megfelelően.
- A német nyelv iránti érdeklődés felkeltése, pozitív érzelmi viszony kialakítása.
- Anyanyelvi környezet biztosítása.
- Felkészítés a kisebbségi nyelv iskolai tanulására.
- A kisebbségi identitástudat kialakulásának és fejlődésének segítése.

Feltételek

A gyermek érzelmi biztonságának megteremtésével és nyelvismeretének figyelembe vételével történik a kisebbség nyelvén folyó kommunikáció minél teljesebbé tétele. A nyelvet jól beszélő óvodapedagógus rendszeres, visszatérő kommunikációs helyzeteket megteremtésével biztosítja az utánzásokon alapuló nyelvsajátítást, melyet a kisebbségi kultúrkincsből és az anyanemzet kultúrájából (irodalom, zene, népi játék) tudatosan felépített tematika segítségével változatos módon szervez meg.

A csoportok rendelkeznek a kisebbségi kultúra és nyelv ápolását segítő eszközökkel. A nevelőmunkát kiegészíti a családdal (szülőkkel, nagyszülőkkel stb.), a kisebbségi intézményekkel (Német Kisebbségi Önkormányzat), szervezetekkel való együttműködés, különösen a gyermekek nyelvi kultúrájának fejlesztése, a hagyományápolás és a kisebbségi identitástudat megalapozása és fejlesztése terén. Az óvodai csoportnapló vezetése kétnyelvűen történik.

A fejlettség mutatói

- Szívesen kommunikál a kisebbség nyelvén, kialakult a nyelvhez való pozitív viszonya.
- Egyéni képességeinek megfelelő szókinccsel és nyelvhasználati képességgel rendelkezik.
- Képes tájékozódni és reagálni kommunikációs helyzetekben.
- Felkészült a kisebbségi nyelv iskolai tanulására.
- Ismer a kisebbség és az anyanemzet kultúrájából származó dalokat, mondókákat, verseket, egyszerű meséket, játékokat, táncokat.
- Tiszteli és megbecsüli a helyi kisebbségi szokások, hagyományok és tárgyi kultúra értékeit.

Alap eszkörendszer

Könyvek, hanganyagok, képek, játékok, használati tárgyak, táncruhák, kiegészítő eszközök.

TÁMOP – saját fejlesztés keretében a „Hagyományörző projekt a Malom óvodában”.

8. Angol nyelvtanulás

A korai idegennyelv-tanulás sajátos feladat intézmény egységünkben. Az angol nyelvtanítás kötött, csoportközi szervezési formában heti 2 alkalommal 25-30 percen történik.

Célok, feladatok

- az angol nyelv megszerettetése
- a beszélgetési kedv felkeltése
- szókincsbővítés játékos eszközökkel

A tevékenység feltételei

A csoportközi szervezéshez megfelelő hely áll rendelkezésre, heti két alkalommal kötelező foglalkozás formájában 5 – 7 évesek számára.

Utánzásra, beszédre ösztönző nyelvi környezetet teremt az óvodapedagógus, játékos, szemléletes módszerekkel. A mozgással, cselekvéssel egybekötött gyakori ismétlés lehetősége biztosított.

Alap eszkörendszer

Könyvek, hanganyagok, társasjátékok, kártyák, dominók stb., kiegészítő eszközök

A fejlettség mutatói óvodáskor végén

- Ismer verseket, mondókákat, dalos játékokat.
- Képes egyszerű mese dramatizálására.
- Képes egyszerű kérdést feltenni és megválaszolni.
- Tud jelen idejű állító és felszólító mondatot alkotni.
- Érti az elhangzott utasításokat.
- Meg tud nevezni tárgyakat, színeket, számokat, állatokat, családtagokat, testrészeket.
- Jelzős szerkezeteket is használ.
- A passzív befogadó nyelvtanulás mellett már képes egyénileg különböző szinten az aktív nyelvhasználatra.

9. Sajátos nevelési igényű gyermekek integrációja

Helyzetkép

Intézményünkben lehetőség nyílt olyan csoport kialakítására, melyben fogadják ezeket a gyerekeket. Jelenleg is több sajátos nevelési igényű gyermek jár óvodáinkba.

Az óvodai integráció formái: sajátos igény szerint, ha lehetséges egésznap, vagy a délelőtti időszakban, esetenként az édesanyjával együtt tartózkodik a gyermek az óvodai közösségben.

A pedagógusok, fejlesztőpedagógusok az inklúzió (befogadás), egyéni differenciálás talaján az egyéni kibontakoztatás és fejlesztés szemléletét képviselik.

Nevelőmunkánk során a sajátos nevelési igényű gyerekeknél is az óvodai nevelés általános célkitűzéseinek megvalósítására törekszünk, szem előtt tartva az egyenlő bánásmód és az esélyegyenlőség biztosításának elveit és feladatait.

Alapelvek

Szemléletünk gyermekközpontú, **befogadó (inkluzív pedagógia), minden gyermek számára egyenlő hozzáférést biztosító**, az óvodapedagógia sajátos eszközeivel törekszünk az esélyegyenlőség biztosítására, a hozott hátrányok kompenzálására.

Célok

a sajátos nevelési igényű gyerekek beilleszkedésének, személyiségfejlődésének, esélyegyenlőségének előmozdítása.

- a nevelési programban foglaltak és a sajátos nevelési igény összhangba kerüljenek.
- Annak biztosítását szolgálja, hogy
- az elvárások igazodjanak a gyermekek fejlődésének üteméhez,
 - fejlesztésük a számukra megfelelő területeken valósuljon meg,
 - a sajátos nevelési igényű gyermekeket a nevelés, a fejlesztés ne terhelje túl,

Feladatok

A hátrányos helyzet felszámolására való törekvés, szociális tanulás, az önálló életvitel és a társadalmi életben való aktív részvétel biztosítása.

A sérülések korrekciója, kompenzálása, a vizuális, akusztikus, taktilis, mozgásos észlelés folyamatainak, a motoros képességeknek, a beszéd és nyelvi készségek fejlesztése.

A sajátos nevelési igény elfogadása, pozitív szemlélet kialakítása.

Kapcsolatok

szakszolgálat, gyógypedagógusok, konduktor, terapeuta, logopédus, pszichológus, szülő, gyermekorvos, védőnő

Feltételek

A személyi és tárgyi feltételek

Intézményünkben a BONI szakszolgálat által biztosított fejlesztőpedagógus, logopédus, gyógytornász, végzik ezt a feladatot.

Az óvodapedagógusok közül jelenleg fejlesztőpedagógusi végzettséggel három óvónő rendelkezik. Ők azok, akik szakértelemmel segítik a fejlesztőpedagógusok munkáját, velük egyeztetve az ő munkájukat kiegészítve.

A fejlődés elősegítéséhez szükséges eszközök bővítése folyamatos a sajátos nevelési igény szerint, elsősorban a korai mozgásfejlesztést segítő eszközök beszerzése fontos.

Az akadálymentesítés részben megoldott.

10. Óvodánk kapcsolatrendszere

A kapcsolatok kialakításában és fenntartásában nyitott és kezdeményező magatartás jellemzi óvodáinkat. Az egyes kapcsolatok fenntartásának formái és módszerei minden esetben igazodnak a feladatokhoz és a partnerek igényeihez, beleértve az óvodát is.

Kiemelt partnerünknek tekintjük a családokat, a kapcsolatok tartalmát és minőségét folyamatosan kontrolláljuk.

A nemzeti kisebbséghez tartozó óvodák sajátos feladata kapcsolatot tartani a kisebbségi önkormányzatokkal, szervezetekkel.

Család és óvoda

Az óvodai nevelés a családi neveléssel együtt, azt kiegészítve szolgálja a gyermek fejlődését, ennek alapvető feltétele a családdal való szoros együttműködés.

Az együttműködés formái változatosak, (családlátogatás, egyéni beszélgetés, fogadóóra, nyílt nap, szülői értekezlet, közös programok, ünnepek) a személyes kapcsolattól a különböző rendezvényekig magukba foglalják azokat a lehetőségeket, melyeket az óvoda, illetve a család teremt meg.

A kapcsolattartás során **az óvodapedagógus figyelembe veszi a családok sajátosságait, szokásait, az együttműködés során érvényesíti a segítségnyújtás családhoz illesztett megoldásait.**

A napi kapcsolat folyamatos párbeszédet biztosít a szülőkkal a szoros együttműködés, az együttnevelés érdekében.

Az óvodák Szülői Szervezete tevékenyen részt vállal az óvoda életének szervezésében, véleményével, javaslataival segíti az óvoda működését.

TÁMOP - átfogó intézményfejlesztés keretében: „Várlak” Ovi-váró program a Malom óvodában – Óvoda-szülő kapcsolatának programja.

Egyéb kapcsolatok

Az óvoda kapcsolatot tart mindazon intézményekkel, melyek az óvodába lépés előtt (bölcsőde, **egyéb szociális intézmények**), az óvodai élet **során** (nevelési tanácsadó, pedagógiai szakszolgálat, **gyermekjóléti szolgálatok, gyermekotthonok, egészségügyi** illetve közművelődési intézmények), és az óvodai élet után (iskolák) meghatározó szerepet töltenek be a gyermek életében.

A kompetencia alapú óvodai programcsomag koncepcionális kérdésként kezeli a sikeres iskolai beilleszkedést.

TÁMOP - átfogó intézményfejlesztés keretében: „Lépj be velem a könyvtár világába” – Könyvtárral kialakított kapcsolat programja.

11. Garanciáink

11.1 Személyi feltételek

Az óvodában **a nevelőmunka kulcs-szereplője az óvodapedagógus**, aki a gyermek óvodába érkezésétől, távozásáig a gyermekkel foglalkozik. **Az óvodapedagógus modellt, mintát jelent a gyermekek számára; elfogadó, támogató attitűdje segíti** a gyermek beilleszkedését, és biztonságérzetének kialakulását.

Az óvodapedagógusi tevékenységnek és az óvoda működését segítő nem pedagógus alkalmazottak **összehangolt** munkája hozzájárul az óvodai nevelés eredményességéhez.

Óvodáink közül több intézményben folyik német nemzetiségi nevelés, ezért feladatunknak tekintjük, hogy megvalósítsuk a nemzetiségi óvodai nevelés célkitűzéseit. Intézményeinkben megjelenő etnikai kisebbséghez tartozó és **migráns** gyermekek nevelése során, támogatjuk a kisebbségi önzonosságuk megőrzését, ápolását, erősítését, átörökítését, a **multikulturalitást**.

11.2. Tárgyi feltételek

Az óvodának rendelkeznie kell a helyi nevelési program megvalósításához szükséges tárgyi feltételekkel. Épülete, udvara, kertje, berendezése a gyermekek biztonságát, egészségük megőrzését, **fejlődésüket** szolgálja. A gyermeket szépséggel és harmóniával veszi körül, lehetővé téve mozgás- és játékgényük kielégítését. **A gyermekek által használt eszközök elhelyezése biztonságos és hozzáférhető.** Megfelelő munkakörnyezet áll rendelkezésre a munkatársak számára, **és a szülők fogadására.**

12. Ellenőrzés, értékelés

Az ellenőrző és értékelő rendszer működéséről az SZMSZ és az IMIP rendelkezik.

Érvényességi rendelkezés

A program-felülvizsgálat kezdetének utolsó időpontja 2008. szeptember 1.

**A módosított nevelési program érvényességi ideje
2014. szeptember 1.**

Legitimációs záradék

Véleményezte	Dátum
--------------	-------

Közoktatási szakértő

Véleményét nyilvánította	Dátum
--------------------------	-------

Ficánka óvoda Szülői Munkaközössége

Napsugár óvoda Szülői Munkaközössége

Liget óvoda Szülői Munkaközössége

Pitypang óvoda Szülői Munkaközössége

Malom óvoda Szülői Munkaközössége

Szélkakasos óvoda Szülői Munkaközössége

Vackor óvoda Szülői Munkaközössége

Kisdorog óvoda Szülői Munkaközössége

Kisvejke óvoda Szülői Munkaközössége

Váralja óvoda Szülői Munkaközössége

Izmény óvoda Szülői Munkaközössége

Kakasd óvoda Szülői Munkaközössége

Elfogadta	Dátum
-----------	-------

BONI varázskapu óvodájának Nevelőtestülete

Jóváhagyta	Dátum
------------	-------

Tájékoztatásul hivatalosan megkapják

Felhasznált irodalom

1. Varázskapu Óvodai Nevelési Program 2009.
2. Az óvodai nevelés Országos Alapprogramja - Magyar Közlöny 164.szám, 2009. november 20.
41896. oldal
3. Óvodai Nevelés Kompetenciaterület Elméleti Alapvetések

Fájlnév: varovnevproszel
Könyvtár: C:\Documents and Settings\User\Dokumentumok
Sablon: C:\Documents and Settings\User\Application
Data\Microsoft\Sablonok\Normal.dot
Cím: Bevezető Gondolatok
Tárgy:
Szerző: MS-USER
Keresőszavak:
Megjegyzések:
Létrehozás dátuma: 2010.06.02. 14:08:00
Változat: 2
Utolsó mentés dátuma: 2010.06.02. 14:08:00
Utoljára mentette: BONI
Szerkesztési idő: 0 perc
Utolsó nyomtatás: 2010.06.02. 14:09:00
Mint az utolsó teljes nyomtatáskor
Oldalak száma: 25
Szavak száma: 7 235 (kb.)
Betűk száma: 49 923 (kb.)